

3. Чернявський С. С. Злочини у сфері банківського кредитування (проблеми розслідування та попередження): навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Джузи. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 264 с.

4. Фінагеев В. О. Розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним доступом до банківських рахунків: дис...канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2013. 300 с.

5. Трач С. С. Криміналістична методика розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності в Україні : монографія. 2023. 380 с.

Сухенко Марія Максимівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Костилєва Тетяна Іванівна,

старший викладач кафедри кримінального
процесу Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА ПІД ЧАС УКЛАДЕННЯ УГОД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Кримінальне провадження на підставі угод є одним із нових інститутів кримінального процесуального права. Цей інститут є проявом концепції відновлювального правосуддя, яка стала однією з відмінних тенденцій розвитку сучасного судочинства у світі. Завдяки угодам сторони можуть уникнути тривалого та витратного судового процесу. Це особливо важливо в умовах перевантажених судів та обмежених бюджетних ресурсів. Однією зі сторін у кримінальному провадженні є прокурор, який у передбачених законом випадках має право ініціювати та укласти угоди у кримінальних провадженнях [2].

Повноваження прокурора у сфері ініціювання та укладання угод передбачено частиною 4 статтею 469 глави 35 Кримінально процесуального кодексу України (далі – КПК), а саме, що про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим може бути укладена у провадженні щодо:

1) кримінальних проступків, нетяжких злочинів, тяжких злочинів;

2) особливо тяжких злочинів, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України за умови викриття підозрюваним чи обвинуваченим іншої особи у вчиненні злочину, віднесеного до підслідності Національного антикорупційного бюро України, якщо інформація щодо вчинення такою особою злочину буде підтверджена доказами;

3) особливо тяжких злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб, організованою групою чи злочинною організацією або терористичною групою за умови викриття підозрюваним, який не є організатором такої групи або організації, злочинних дій інших учасників групи чи інших, вчинених групою або організацією злочинів, якщо повідомлена інформація буде підтверджена доказами [1].

До зобов'язань прокурора відносять також обов'язок проінформувати підозрюваного та потерпілого про їхнє право на примирення, роз'яснити механізм його реалізації та не чинити перешкод в укладенні угоди про примирення, відповідно до частини 7 статті 469 КПК. [3]

Зокрема треба зазначити, що повноваження щодо ініціювання та укладення угод прокурором, відносяться лише до угод щодо визнання винуватості, в свою чергу угоди про примирення укладаються лише за ініціативою потерпілого, підозрюваного або обвинуваченого. Домовленості стосовно такої угоди про примирення можуть проводитися самостійно потерпілим і підозрюваним чи обвинуваченим, захисником і представником або за допомогою іншої особи, погодженої сторонами кримінального провадження, крім слідчого, прокурора або судді. Такий порядок укладення угод передбачений частиною першою статті 469 КПК [1].

Також, частину четверту статті 469 доповнено новим абзацом: Угода про визнання винуватості між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим може бути укладена щодо кримінальних проступків, злочинів, внаслідок яких шкода завдана лише державним чи суспільним інтересам. Укладення угоди про визнання винуватості у кримінальному провадженні щодо уповноваженої особи юридичної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, у зв'язку з яким здійснюється провадження щодо юридичної особи, а також у кримінальному провадженні щодо кримінальних правопорушень, внаслідок яких шкода завдана державним чи суспільним інтересам або правам та інтересам окремих осіб, у яких беруть участь потерпілий або потерпілі, не допускається, крім випадків надання всіма потерпілими письмової згоди прокурору на укладення ними угоди [3].

Законодавцем передбачені обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості, їх вичерпний перелік міститься у статті 470, а саме:

1) ступінь та характер сприяння підозрюваного чи обвинуваченого у проведенні кримінального провадження щодо нього або інших осіб;

2) характер і тяжкість обвинувачення (підозри);

3) наявність суспільного інтересу в забезпеченні швидшого досудового розслідування і судового провадження, викритті більшої кількості кримінальних правопорушень;

4) наявність суспільного інтересу в запобіганні, виявленні чи припиненні більшої кількості кримінальних правопорушень або інших більш тяжких кримінальних правопорушень [1].

Наслідком укладення та затвердження угоди про визнання винуватості для прокурора, обвинуваченого чи підозрюваного, є обмеження їх права оскарження вироку згідно з положеннями ст. 394 та 424 КПК, такий порядок зазначений у частині 2 статті 473 КПК.

До прав прокурора можна віднести право відкласти направлення до суду обвинувального акта з підписаною сторонами угодою до отримання висновку експерта або завершення проведення інших слідчих дій, необхідних для збирання та фіксації доказів, які можуть бути втрачені зі спливом часу, або які неможливо буде провести пізніше без істотної шкоди для їх результату у разі відмови суду в затвердженні угоди (частина 1 статті 474 КПК), а також, у разі невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості потерпілий чи прокурор відповідно мають право звернутися до суду, який затвердив таку угоду, з клопотанням про скасування вироку (частина 1 статті 476 КПК).

З огляду на вищеперелічене, можливо дійти до висновку, що повноваження прокурора у сфері ініціювання та укладання угод ретельно регулюються законодавством, що забезпечує забезпечення законності та захисту прав учасників кримінального провадження, адже на сам перед угоди у кримінальному провадженні покликані забезпечувати справедливість та враховувати інтереси учасників кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Інститут угод про визнання вини в кримінальному провадженні України. С. 167–174. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18127/Krasnopolska.pdf?sequence=1#:~:text=Ініціювання%20угод%20після%20виходу%20суду,ухвалення%20рішення%20є%20винятково%20суд.>

3. Науково-практичний коментар до ст. 469 Кримінального процесуального кодексу України. URL: <http://www.jurists.org.ua/criminal-law/4697-naukovo-praktichny-komentar-do-st-469-kriminalnogo-procesualnogo-kodeksu-ukrayini.html>.

4. Турман Н.О. Інститут угод у кримінальному процесі України: очікування та реалії. URL: <https://doi.org/10.32782/2307-3322.61-2.26>.